

Дата: 07.04.2025

Клас: 4 – А

Предмет: *Літературне читання*

Вчитель: Старікова Н.А.

Тема: **Узагальнення та систематизація знань учнів.**

Сашко Дерманський «Мрія Маляки». Повт.: Іван Крип'якевич. Книги за княжих часів

Мета: продовжувати знайомити учнів з творами сучасних українських письменників, поетів, драматургів; досліджувати та аналізувати прочитане; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення, уяву, фантазію учнів, збагачувати словниковий запас, розширювати світогляд учнів; виховувати любов до рідного слова.

Кожну казку придумують люди
Й вірять в неї з дитячих літ...
А яким світ без казки буде?
Ну, яким стане білий світ?
Зникнуть чари, погаснуть мрії,
Що вели у ясні світи.
То ж повірте у казку, люди,
Хай вона оживе в серцях.
Жити ж вам цікавіше буде,
І мине вас зневіра й страх.

Чистомовка

Ить-ить-ить – заєць в полі аж тремтить.
Ем-ем-ем – він сховався за кущем.
Уха-уха-уха – але довгі в нього вуха,
Іх-іх-іх – не сховати зайцю їх.

Скромовк а

Всі є вдома

Валя валить

Тоня тоне,

Таня тане,

Соня сонна.

вадить.

Женя женить

Маня манить,

Люба любить,

Ганя ганить.

Рита рись,

Рада радить,

Рая рись,

Вадик

Скромовк

Ліза лізе,

а

Руся – руса,

Боря бере,

Марчик марить,

Кость – кістлявий,

Лада ладить,

Коля коле,

Сьома – сьомий,

Тома томить,

Варка варить.

Дір – дірявий.

Глаша

гладить

Рима – зрима,

Рома – з ромом,

Ну, здається,

Всі є влома!

О. Дерманський

Вправа “Кмітливчики”.

САШОДИНКО ДВА ДЕРТРИМАНЧОТИРИСЬКИЙ

опМРІовЯідМаанЛЯияКи

Скромовк

Що мені відомо?	Чого нового я дізнався?
Дитячий письменник	
Написав книги: «Чудове чудовисько»,	
«Крамничка тітоньки Мальви»,	
«Пригоди вужа Ониська»	

- Щоб заповнити другу частинку бортового журналу, прочитайте біографію Олександра Дерманського на с.96 Хрестоматії.

Сашко Дерманський

Улюбленими заняттями в дитинстві було воювати з осами або шершнями, сікти лозинами на городі листя кабачків, блукати в кукурудзяних лабіринтах з дерев'яним автоматом. Ще — ходити поміж бібліотечних полиць у передчутті неймовірної насолоди від нових пригод і подорожей. Любив борюкатися з братами в запахуючому сіні й робити в ньому нори. Любив залізти в бабусин малинник, наминати ягоди і задоволено слухати, як усі дивуються: «Де ж це Сашко?». Любив іти з мамою до школи лісовою стежкою й помічати, який довкола прекрасний світ... Любив мріяти. Мріяв навчитися літати не лише уві сні...

Скромовк

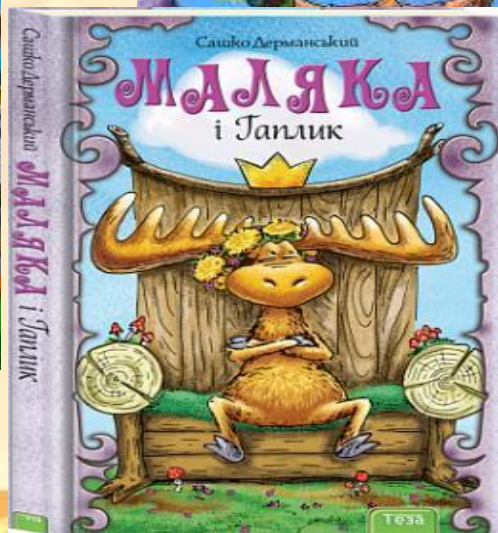
Що мені відомо?	Чого нового я дізнався?
Дитячий письменник	Любив лазити в малинник і ховатися від близьких.
Написав книги: «Чудове чудовисько»,	Воювати з осами і шершнями, сікти лозинами листя кабачків на городі.
«Крамничка тітоньки Мальви»,	Блукати кукурудзяними лабіринтами з дерев'яним автоматом.
«Пригоди вужа Ониська»	Ходити поміж бібліотечних полиць у передчутті неймовірної насолоди від нових пригод і подорожей.
	Любив мріяти. Мріяв навчитися літати не лише уві сні.

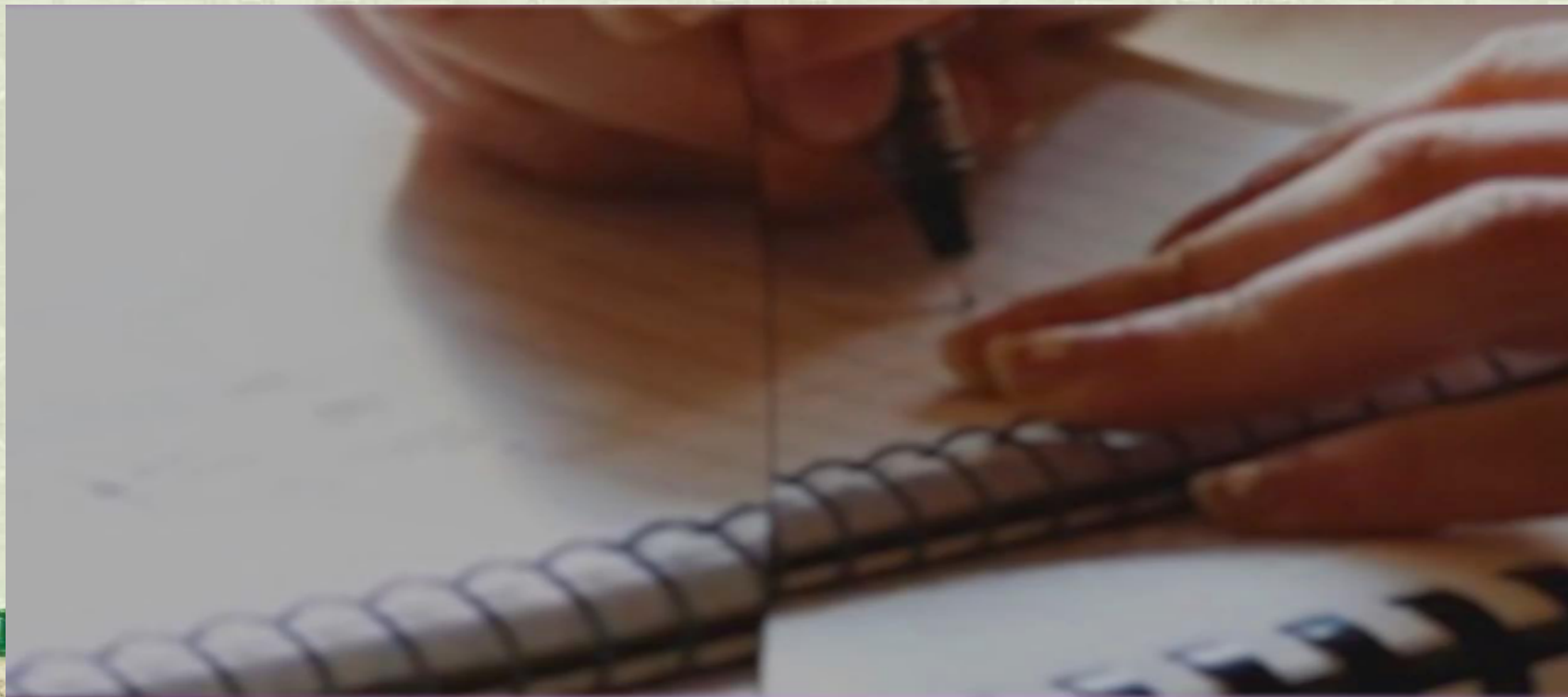

Олександр Степанович Дерманський

Маляка принцеса Драконії

Робота за підручником с.97-99

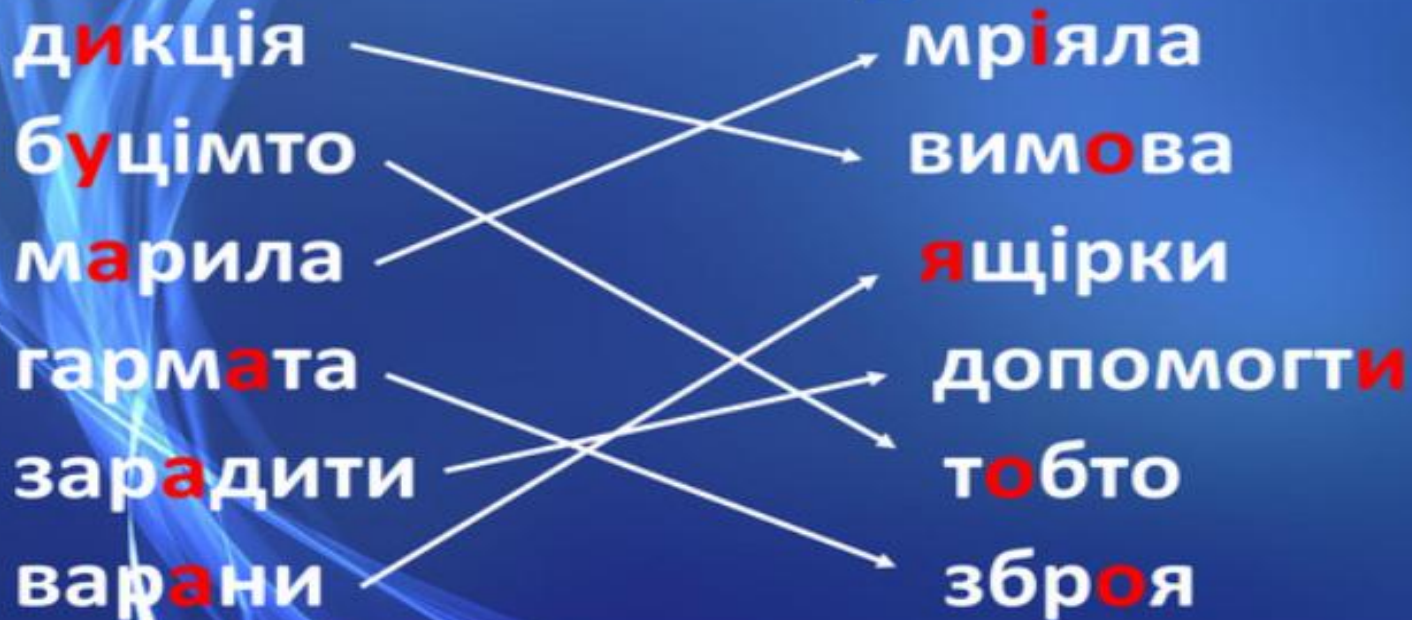
Мрії маляки.

Вправа “Ланцюжок”

Словникова робота

Малюк принцеса Драконії

ДИКЦІЯ

чітке вимовляння звуків відповідно до фонетичних норм мови.

ДРАКОНИ

збірна назва, що об'єднує ряд вигаданих істот, в більшості змієподібних, великих розмірів, часто з додаванням ознак інших тварин.

КОМОДО

острів в Індонезії площею 390 км². Має вулканічне походження. Його населення становить всього 2000 осіб (2006).

ВАРАНИ

рід ящірок родини Варанові, єдиний сучасний рід цієї родини.

ГАРМАТА

тип артилерійської зброї, що відрізняється від інших представників ствольної артилерії, більшим подовженням ствола.

ОСТРІВ

частина суходолу, оточена з усіх сторін водою.

Гармата

Варан

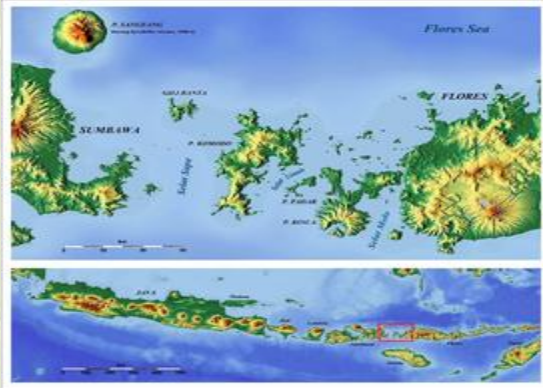
Комодський варан

Найкрупніший екземпляр був завдовжки 3.1 метри і важив 166 кг (разом із спожитою здобиччю). Зазвичай їх довжина близько 2 метрів, а вага близько 70 кілограмів. Хвіст такої ж довжини, що й голова та тіло. Череп комодського варана зазвичай близько 21 сантиметра завдовжки. Зуби (близько 60-ти) у тварини загнуті назад, сплюснені, зазубрені, до 2.5 см в довжину. Завдяки їм варан легко викусує цілі шматки з тіла жертви. Їжу ящур не жує, однак будова щелеп та глотки дозволяє ковтати великі шматки.

Комодо — острів в Індонезії площею 390 км². Має вулканічне походження. Його населення становить всього 2000 осіб (2006).

Місце знаходження	Індійський океан
Площа	390 <u>км²</u>
Найвища точка	823 <u>м</u>
Країна	
Індонезія	

Комодо належить до Малих Зондських островів та розташований між більшими сусідніми островами Сумбава на заході та Флорес на сході. Він є частиною Національного парку «Комодо». Острів відомий насамперед як батьківщина комодських варанів.

Мрія Маляки

(уривок)

Маляку взагалі-то по-справжньому не так звати. Колись, у дитинстві, Маляку звали Марійкою. А ім'я Маляка до неї просто причепилося.

У дитинстві в Маляки були труднощі з дикцією, тобто з вимовою. І язык не завжди в потрібне місце ставав. Так от. У дитинстві дорослі часто питали Маляку, як її звати. У дорослих є така дурна звичка: питати в дітей їхні імена. Особливо часто вони запитують чомусь саме тих дітей, котрі мають проблеми з дикцією. От і в Маляки по кілька разів на день питали. А Маляка їм відповідала. Відповідала вона по-правильному, але виходило не по-правильному: замість «Марійка» в неї виходило «Маляка». Я вже пояснював чому — через труднощі з вимовою. І через язык. Сама Маляка тут узагалі ні при чому.

Ото ж вона так собі відповідала й відповідала. А дорослі — народ довірливий, подумали, що це все серйозно. Тоді й почали називати Маляку Малякою. Попервах мама з татом щось таке пригадували, буцімто називали доньку Марійкою, але скоро й вони звикли.

Тепер Марійкою Маляка тільки зошити підписує, а представляється всім Малякою. Тож знайомтеся — Маляка. А вас як звати? Дуже приємно.

Так ось. Маляка просто марила всім, що хоч якось стосувалося принцес. Навіть драконами. Тільки от принцесою вона мріяла стати, а драконом не дуже. Навіть дуже не хотіла. Але дуже хотіла бодай разок на драконі покататися.

Якось Маляка прочитала в грубій енциклопедії, що на далекому острові Комодо живуть майже справжні дракони — величезні ящірки — варани.

Одного разу на Різдво Маляці подарували глиняну скарбничку-кота. Відтоді вона почала кидати туди копійки — збирати на подорож до драконячого острова. Мабуть, уже всі здогадалися, навіщо Маляка хотіла потрапити на Комодо? Правильно — на драконах покататись. Але поки гроші не назбиралися, Маляка драконів просто малювала по всіх усядах. На полях у зошитах, на шпалерах у своїй кімнаті, на

“Диктор телебачення”.

спинці татової курточки. А одного разу навіть на справжній гарматі — крейдою.

Зрозуміло, що на війні Маляка ні разу не була і у війську не служила. Зрозуміло, що не дуже віриться про гармату. Але я не брешу, чесно — малювала дракона на гарматі. Це було в бабусі на роботі. Роботи ж бо всякі на світі бувають, на деяких роботах і гармати трапляються.

На одній з таких робіт працювала Малячина бабуся. В музеї. Колись вона працювала у школі вчителькою. А потім постаріла, й у школі їй сказали, що треба йти на пенсію. Бабуся дуже не хотіла на пенсію, бо дуже любила дітей і навіть потрошечку віддавала їм своє серце. В неї й книжка така улюблена на столі завжди лежала — «Серце віддаю дітям». Бабуся так довго працювала в школі і поділилася своїм добрим серцем зі стількома дітьми, що зрештою їй самій мало що лишилося. Тим-то виснажене бабусине серце часто боліло.

Школярі теж дуже любили Малячину бабусю і не хотіли відпускати її на пенсію, тому пішли і сказали про це директоріві школи. Директор уже мало не лишив бабусю працювати далі, але на radoщах вона так розхвилювалася, що довелося викликати швидку допомогу. Коли бабусю виписали з лікарні, до школи її вже не взяли — через стан здоров'я. Тоді бабуся сказала, що все життя була серед людей і тепер не збирається сидіти вдома. Пішла і влаштувалася в музей — квитки продавати. Хоч тут їй було краще, ніж удома, Маляка бачила, що бабуся сумує за школою і за школярами. Як же Маляці хотілося, щоб бабусине серце знову стало здоровим і щоб її знову взяли працювати вчителькою. Але ж як цьому зарадити? Маляка не знала. Вона могла лише мріяти.

Із книжки: Сашко Дерманський. Маляка — принцеса Драконії. — Вінниця : Теза, 2015.

Ілюстрація Інни Черняк.

«Товсті» й «тонкі» запитання.

Тонкі

Товсті

Хто? (головна героїня твору)

Що? (виходило замість «Марійка»)

Коли? (почали називати Малякою)

Де?(прочитала про о.Комодо)

Чи вірно?(що Маляка намалювала дракона на справжній гарматі крейдою)

Може?(людина поділитися своїм добрим серцем)

Буде? (бабуся працювати у школі)

Чи згодні Ви? (що у дітей

можуть бути труднощі з дикцією)

Як пояснити чому...? (дорослі називають

дівчинку Малякою)

У чому відмінність...? (дракона і варана)

Що буде, якщо ...? (Маляка поїде на Комодо)

Що, якщо ...? (скарбничка наповниться)

У чому причина ...?(хвороби серця бабусі)

Які наслідки ...? (Можуть бути у стареньких від радощів)

Складання детального плану.

- ❖ Як звали героїню твору?
- ❖ Чому дівчинка має ім'я Маляка?
- ❖ Чому дорослі називали Маляку Малякою?
- ❖ Де дівчинка використовує своє справжнє ім'я?
- ❖ Про що мріяла Маляка?
- ❖ Що Маляка прочитала в енциклопедії?
- ❖ Навіщо Маляка хотіла потрапити на Комодо?
- ❖ Де малювала дівчинка драконів?
- ❖ Як бабуся поділилась своїм добрим серцем?
- ❖ Куди влаштувалася працювати бабуся?
- ❖ Чого прагнула дівчинка для своєї бабусі?

Питання №1

Як по-справжньому звати Маляку?

☐ А) Маринка

☐ В) Маруся

☐ Б) Марійка

☐ Г) Мар'янка

Питання №2

З чим у дитинстві мала труднощі Маляка?

- ☐ А) з дикцією
- ☐ В) з сусідкою

☐ Б) з кольорами

Питання №3

Яка дурна звичка присутня дорослим?

- ☐ А) Дарувати цукерки.
- ☐ В) Купувати морозиво.

☐ Б) Запитувати імена.

Питання №4

Як називається острів, де живуть дракони?

- ☐ А) Гренландія
- ☐ В) Комодо

- ☐ Б) Ява

Питання №5

На яке свято отримала Маляка скарбничку - кота?

- ☐ А) На Великдень
- ☐ В) На Новий рік

- ☐ Б) На Різдво

Питання №6

Ким працювала бабуся Маляки все своє життя?

- ☐ А) лікарем
- ☐ В) вчителем

☐ Б) продавцем

Питання №7

Про що мріяла Маляка?

- ☐ А) покататися на автобусі
- ☐ В) покататися на роликах

☐ Б) покататися на драконі

Вправа “Ти – мені, я – тобі».
Перекажіть текст одне одному

ПЛАН.

- 1. Як Марійка стала Малякою.**
- 2. Малячині мрії.**
- 3. Де малювала драконів дівчинка?**
- 4. Малячина бабуся віддала серце дітям.**
- 5. Маляка могла лише мріяти.**

“Коло
дівчаче”

**Чи варто Маляці
реалізовувати
свою мрію.**

“Незавершене речення”

Я хочу ...

Сьогодні
на уроці
я вперше

Сьогоднішній
урок мені
ам'ятався.

Мене
вразили ...

Я дізнався
(дізналася)

Домашнє завдання:

Хрестоматія с.97-99 прочитати,
переказати за планом
Інтерактивне завдання

<https://wordwall.net/play/65837/091/981>

Сашко Дерманський «Мрія Маляки» (уривок).
<https://www.youtube.com/watch?v=Rkc5yIDSnG4>

Роботи надсилайте на Нитан

